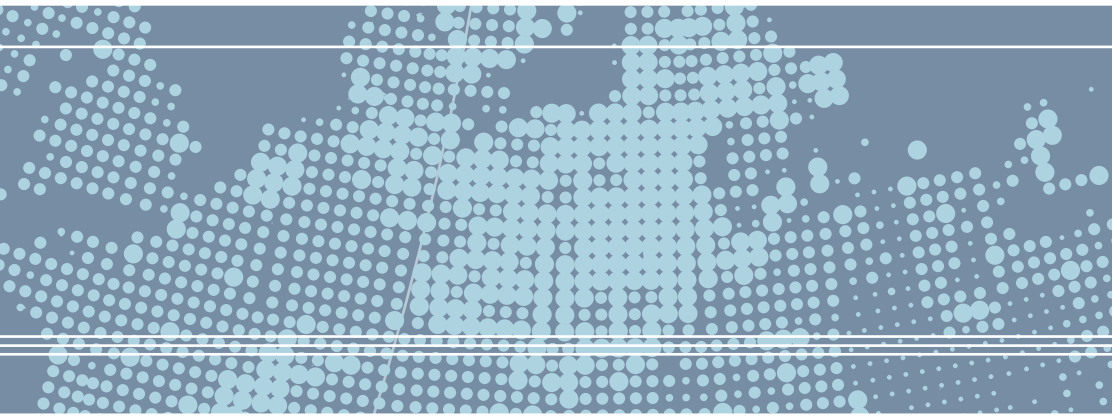

Eionet łączy

Pochodzenie i struktura Eionetu

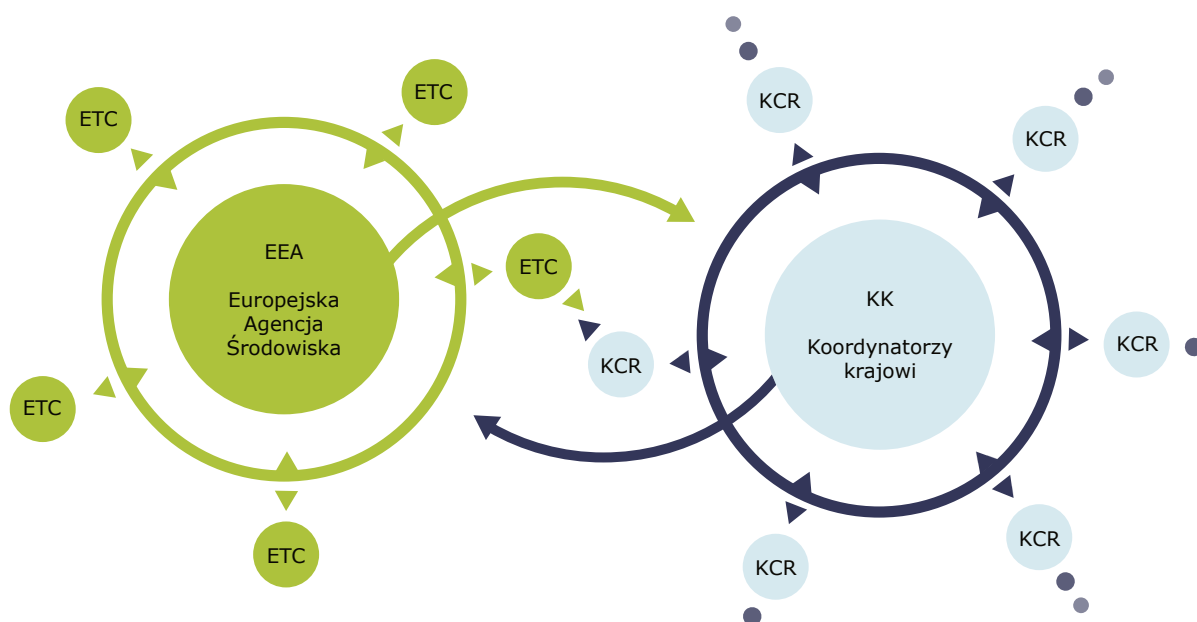
Zadania Eionetu

Europejska sieć informacji i obserwacji (Eionet) ma na celu dostarczanie aktualnych i odpowiedniej jakości danych, informacji i wiedzy potrzebnej do oceny stanu środowiska w Europie oraz czynników na nie wpływających. Umożliwia to decydom politycznym podejmowanie decyzji odnośnie odpowiednich środków mających na celu ochronę środowiska na poziomie krajowym i europejskim oraz monitorowanie efektywności polityk i wdrożonych środków.

➤ Eionet jest partnerską siecią Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) oraz jej członków i krajów uczestniczących. W jego skład wchodzi Europejska Agencja Środowiska, Europejskie Centra Tematyczne (ang. ETC), sieć około 900 ekspertów z 37 krajów w ponad 300 krajowych agencjach środowiska i inne instytucjach zajmujących się informacjami o środowisku. Są to koordynatorzy krajowi (KK, ang. NFP) i krajowe centra referencyjne (KCR, ang. NRC).

Partnerstwo Eionetu ma istotne znaczenie dla EEA przy wspieraniu gromadzenia i organizacji danych oraz opracowywania i rozpowszechniania informacji. Infrastruktura technologii informacji (czasami nazywana e-Eionet) wspiera organizacje i poszczególne osoby w sieci. Niniejsze opracowanie opisuje strukturę, metody pracy, wyniki i przyszłe działania Eionetu.

Pochodzenie i struktura Eionetu

Eionet rozrósł się wraz z poszerzeniem EEA

Eionet został utworzony w 1994 roku i stał się dobrze znanym źródłem wysokiej jakości danych i informacji o stanie środowiska Europy oraz o wywieranych na nie presjach i działających na nie siłach. Wraz ze wzrostem liczby krajów członkowskich EEA rozrasta się również Eionet.

W 1994 roku EEA liczyła 18 krajów członkowskich, a w skład Eionetu wchodziło 15 państw członkowskich Unii Europejskiej: Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Niemcy, Grecja, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Holandia, Portugalia, Hiszpania, Szwecja i Wielka Brytania oraz trzy kraje Europejskiej Strefy Wolnego Handlu: Islandia, Liechtenstein i Norwegia.

W 1996 roku 10 krajów kandydujących do Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej: Bułgaria, Czechy, Estonia, Węgry, Łotwa, Litwa, Polska, Rumunia, Słowacja i Słowenia zaangażowało się w działalność EEA i zaczęło rozwijać swoje sieci krajowe. Większość z nich przyłączyła się do EEA w styczniu 2002 roku razem z innymi zainteresowanymi krajami, takimi jak Cypr, Malta i Turcja. Do 2003 roku wszystkie 31 państw zostało członkami EEA w pełni włączonymi do Eionetu. EEA była pierwszym organem Unii Europejskiej, który otworzył drzwi krajom akcesyjnym i kandydującym. Obecnie Szwajcaria, Albania, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii oraz Serbia i Czarnogóra uczestniczą w Eionecie i w programie prac EEA, zanim staną się państwami członkowskimi.

Poprzez Eionet, EEA gromadzi dane o środowisku z poszczególnych krajów, koncentrując się na dostarczaniu aktualnych i potwierdzonych przez poszczególne kraje danych wysokiej jakości. Stanowi to podstawę zintegrowanych ocen środowiska i wiedzy, która jest rozpowszechniana i udostępniana poprzez sieć internetową EEA. Informacje te służą do wspomaganie procesów gospodarowania środowiskiem, tworzenia i oceny polityki dotyczącej środowiska oraz udziału opinii publicznej na poziomie krajowym, europejskim i globalnym.

Pochodzenie i struktura Eionetu

Europejskie centrum tematyczne (ETC)

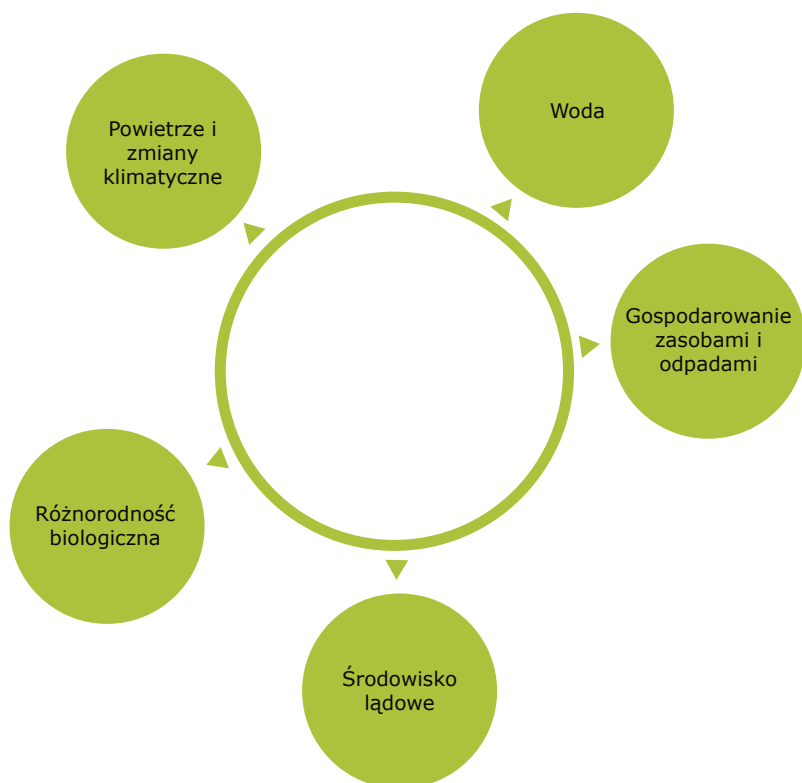
Konsorcjum organizacji utworzone z krajów członkowskich EEA kompetentne w zakresie specyficznego obszaru środowiskowego, któremu EEA zleciła wspieranie programu roboczego EEA.

➤ Europejskie centra tematyczne (ETC) są centrami wiedzy tematycznej, którym EEA zleciła wykonywanie określonych zadań wyznaczonych w strategii EEA (pięcioletni program roboczy) i w rocznych planach zarządzania. Wyznaczone są one przez zarząd EEA w drodze konkursowej selekcji i działają jako rozszerzenie EEA w określonych obszarach tematycznych. Każde centrum tematyczne składa się z organizacji wiodącej i partnerskich organizacji specjalistycznych wywodzących się ze środowiska badań i informacji o środowisku i wykorzystuje swoje zasoby w poszczególnych obszarach swojej wiedzy.

Europejskie centra tematyczne współpracując z krajami członkowskimi i kandydującymi ułatwiają dostarczanie danych i informacji z tych krajów oraz dostarczają do EEA i Eionetu raporty i inne usługi.

Obecnie funkcjonuje pięć centrów tematycznych zajmujących się powietrzem i zmianami klimatu, wodą, środowiskiem lądowym, odpadami i przepływem materiałów oraz ochroną przyrody i bioróżnorodnością. W 2005 roku dwa ostatnie centra zostaną przekształcone odpowiednio w: centrum gospodarowania zasobami i odpadami oraz centrum różnorodności biologicznej.

Pochodzenie i struktura Eionetu

Koordinator krajowy (KK)

Ekspert lub grupa ekspertów w krajowych organizacjach środowiskowych wyznaczona i finansowana przez dany kraj i upoważniona jako główny punkt kontaktowy dla EEA. KK koordynuje sieć krajową składającą się z wielu krajowych centrów referencyjnych (KCR) w celu wspomagania wdrażania programu roboczego EEA.

➤ KK są głównymi punktami kontaktowymi dla EEA w krajach członkowskich. Są oni odpowiedzialni za współpracę z EEA i europejskimi centrami tematycznymi i organizują krajową koordynację działań związanych ze strategią EEA. Ich metody pracy różnią się w zależności od kraju. Odzwierciedla to po części zróżnicowany charakter krajowych systemów środowiskowych, w ramach których działają. Na przykład niektórzy koordynatorzy krajowi umieszczeni są w agencjach ochrony środowiska, inni w ministerstwach środowiska. Niektórzy działają w scentralizowanej administracji państwowej, podczas gdy inni, w zdecentralizowanych, czasem federalnych systemach.

Koordynatorzy krajowi utrzymują i rozwijają sieć krajową, ułatwiają i koordynują kontakty, wnioski i dostawy na poziomie krajowym i UE. Poza tym KK działają jako doradcy członków zarządu EEA i nawiązują kontakty z innymi odpowiednimi sieciami, takimi jak Eurostat. W celu promocji kluczowych publikacji EEA wielu spośród koordynatorów krajowych organizuje akcje promocyjne i wydaje komunikaty prasowe.

Pochodzenie i struktura Eionetu

Z dziennika niemieckiego KK:

Poniedziałek	Odebrać dokumenty na spotkanie KK/Eionet w lutym
Zidentyfikować odpowiednie krajowe centra referencyjne i innych ekspertów
Rozprowadzić projekty do skomentowania: roczny plan zarządzania EEA/
polityka tłumaczeń EEA/propozycja weryfikacji struktury Eionetu
Wtorek	Przypomnieć KCR Jakość Powietrza: mija termin miesięcznego raportu na temat ozonu!
Przesłać do Circa: informacja o krajowym projekcie CLC:
Kontrola Jakości: tłumaczenie rocznego raportu EEA
Zaproszenie od ETC Środowisko Lądowe na coroczne warsztaty Eionetu. Wysłać do KCR Pokrycie Powierzchni Ziemi, sprawdzić w poniedziałek
Środa	Odebrać projekt raportu EEA na temat energii
Wysłać dokument do KCR Energia do skomentowania — przypomnieć o sprawdzeniu poprawności informacji krajowych
Przygotować krajowe zebranie Eionetu: zaproszenia, porządek obrad, miejsce, budżet
Zadzwoń do KK Norwegia, Bułgaria, Holandia, aby przedyskutować zmiany struktury Eionetu
Czwartek	ETC Odpady prosi o informacje na temat polityk krajowych i podjętych środków.
Zidentyfikować źródła informacji
Opinia z KCR Woda i KCR Przyroda na zebranie KK/Eionet. Brak uwag z KCR Emisje do Powietrza (przypomnieć w przyszłym tygodniu)
Streścić uwagi krajowe odnośnie projektu raportu EEA — Sygnały
Piątek	Poinformować członka zarządu/zarząd wyższego szczebla o krajowych wynikach priorytetowych przepływów danych Eionetu
Przygotować raport o postępach dla członka zarządu, aby przedstawić mu ogólny zarys sytuacji przed zebraniem EEA

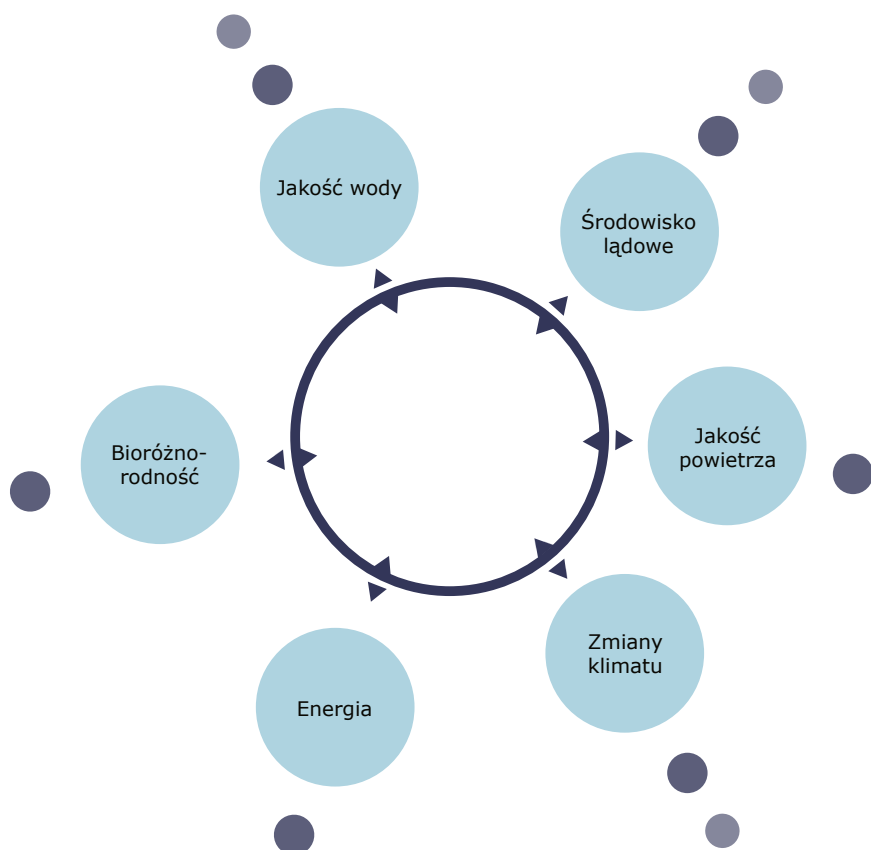
Pochodzenie i struktura Eionetu

Krajowe centra referencyjne (KCR)

Ekspert lub grupa ekspertów w krajowych organizacjach środowiskowych, wyznaczona i finansowana przez kraj współpracujący z EEA i odpowiednimi europejskimi centrami tematycznymi w określonych obszarach środowiskowych związanych z programem roboczym EEA.

➤ Krajowe centra referencyjne (KCR) są wyznaczone przez kraje członkowskie. Są nimi eksperci finansowani przez państwo lub grupy ekspertów w organizacjach, które regularnie zbierają i dostarczają dane środowiskowe na szczeblu krajowym i/lub posiadają odpowiednią wiedzę na temat różnych kwestii środowiskowych, monitoringu lub modelowania. KCR są tworzone w określonych obszarach działalności środowiskowej, takich jak na przykład jakość powietrza, zmiany klimatu, stan jakości rzek, wytwarzanie odpadów, bioróżnorodność, energia i wiele innych. Odgrywają one ważną rolę w technicznej koordynacji tych tematów i współpracują z EEA oraz odpowiednimi KPK. Struktura KCR różni się w zależności od wymagań i priorytetów strategii EEA.

Eionet — historia sukcesu

➤ Grupa Eionet składa się z KK, menedżerów ETC, przedstawicieli Komisji Europejskiej i odpowiednich pracowników EEA. Spotkania odbywają się trzy razy do roku, z udziałem około 70–80 uczestników. Wyniki tych dyskusji przenoszone są na zebrania zarządu EEA, które również odbywają się dwa do trzech razy w roku i w ten sposób wspierają proces podejmowania decyzji na poziomie politycznym.

Każde ETC regularnie zaprasza odpowiednie KCR na warsztaty Eionet, gdzie przedstawiane są wyniki ich pracy oraz dyskutowane i uzgadniane z reprezentantami kraju przyszłe działania. Warsztaty te pomagają podtrzymywać i wzmacniać dobre kontakty pomiędzy ETC i KCR oraz między samymi krajami.

Eionet — historia sukcesu

W oparciu o wkład partnerów Eionetu EEA określiła zestaw priorytetowych przepływów danych rocznych. Dane te, gromadzone obecnie w obszarach jakości powietrza, emisji do powietrza, wód śródlądowych, wód morskich i przybrzeżnych, zanieczyszczenia gleby, ochrony przyrody i pokrycia powierzchni ziemi, są używane do uaktualniania podstawowego zestawu wskaźników środowiskowych, które tworzą bazę raportów i ocen EEA. EEA opracowuje roczny raport z postępów, jakich dany kraj dokonuje w dostarczaniu tych danych. Operacja ta jest pożytecznym narzędziem do porównywania wyników krajowych i zachęca wszystkie kraje do poprawy swoich odpowiedzi. O ile to możliwe, dane i informacje raportowane przez kraje Unii Europejskiej lub zobowiązania międzynarodowe wykorzystywane są w sieci Eionet. Oznacza to, że raz zebrane dane na poziomie krajowym mogą mieć zastosowanie do wielu celów na poziomie krajowym, Unii Europejskiej i międzynarodowym.

Stawianie czoła problemom środowiskowych wymaga zgodnego podejścia Europy. Eionet odgrywa wiodącą rolę w organizowaniu tej współpracy. Eionet obejmuje dużą część Europy i posiada 10-letnie doświadczenie w zakresie rozwoju i równowagi.

Sieć udostępnia najlepszą krajową wiedzę dotyczącą kwestii środowiskowych decydom politycznymi na poziomie krajowym i europejskim.

Eionet — historia sukcesu

➤ Przykład, w jaki sposób EEA była w stanie opublikować pierwszy, oparty na wskaźnikach tematyczny raport o stanie na środowiska Europy i wywieranych na nie presjach: *Wody Europy: ocena w oparciu o wskaźniki w 2003 roku*:

- wrzesień 2002 r.: EEA wnioskuje o coroczne uaktualnienie priorytetowych przepływów danych dotyczących wód z KK i KCR specjalizujących się w zakresie wody w 37 krajach;
- wrzesień — grudzień 2002 r.: KCR dostarczają swoje dane elektronicznie do centralnej bazy danych EEA;
- styczeń — kwiecień 2003 r.: ETC Woda, przy współpracy z KCR, przeprowadza niezbędną kontrolę jakości i dostarcza sprawdzone dane do EEA w celu zamieszczenia ich w bazie danych w sieci: Waterbase;
- kwiecień — czerwiec 2003 r.: ETC Woda używa tych danych, uzupełnionych danymi z innych źródeł europejskich, do uaktualnienia zestawień wskaźników i zastosowania ich w raporcie o wskaźnikach dot. wody;
- lipiec 2003 r.: ETC Woda i eksperci EEA uzgadniają końcowy projekt raportu i wysyłają go elektronicznie do tych krajów poprzez elektroniczny Eionet (e-Eionet) do oceny i sprawdzenia;
- wrzesień — październik 2003 r.: EEA i ETC Woda tworzą końcową wersję i EEA wysyła ją do wydawcy;
- listopad 2003 r.: raport zostaje opublikowany w formie papierowej oraz na stronie internetowej EEA, uruchamiane są procedury promocyjne.

Eionet — historia sukcesu

Poszczególne kraje czerpią korzyści z dzielenia się informacjami, wiedzą i doświadczeniem dla rozwoju swoich możliwości na poziomie krajowym, w szczególności w dziedzinach gromadzenia i zarządzania danymi i w tworzeniu i rozpowszechnianiu informacji istotnych z punktu widzenia polityki i strategii.

Utworzone ETC obejmują główne tematy środowiskowe, a ich włączenie do Eionetu wzmacnia powiązania pomiędzy krajami członkowskimi a EEA.

Szeroka komunikacja pomiędzy KCR a ETC poprawia jakość danych na poziomie krajowym i europejskim, a wielu krajom pomaga zwiększyć swoje możliwości w ramach istniejących systemów monitoringu. Nowym państwom członkowskim Unii Europejskiej wczesne członkostwo w EEA i Eionecie pomaga podnieść status kwestii środowiskowych i wpływa ono na charakter i zasięg krajowych systemów monitoringu.

Dane, które kraje są zobowiązane raportować na poziomie europejskim, są gromadzone i analizowane w przejrzysty sposób przez EEA i ECT w celu zobrazowania stanu środowiska europejskiego i wywieranych na nie presji. W ten sposób możliwe staje się również porównywanie wyników w zakresie środowiska osiągniętych przez poszczególne kraje. Co więcej, kraje członkowskie EEA są zachęcane do rozwoju własnych sieci w sposób zapewniający kompatybilność z Unią Europejską i międzynarodowymi wymaganiami raportowania danych.

Eionet w przyszłości

Wymagania dotyczące informacji środowiskowych ewoluują. EEA, powołana początkowo do dostarczania danych i informacji o środowisku, obecnie szeroko współpracuje z Parlamentem Europejskim, Komisją Europejską i jej krajami członkowskimi nie tylko po to, aby

zdawać raporty o stanie środowiska, lecz również by zapewnić szerokie spojrzenie na środowisko i efektywność kluczowych polityk środowiskowych oraz sektorowych. W ciągu następnego pięciu lat EEA i Eionet rozszerzą swoją działalność na wspieranie różnorodnych procesów politycznych.

EEA i Eionet pracują w czterech głównych obszarach tematycznych, bezpośrednio wspierając szósty program działań na rzecz ochrony środowiska Unii Europejskiej. Są to:

- powstrzymywanie zmian klimatycznych;
- zapobieganie utracie bioróżnorodności i zrozumienie zmian przestrzennych w środowisku;
- ochrona zdrowia ludzkiego i jakości życia;
- zrównoważone wykorzystanie i gospodarowanie zasobami naturalnymi i odpadami.

Każde z powyższych jest uzależnione od działań sektorowych, które należy wziąć pod uwagę. Są to na przykład: rolnictwo, chemikalia, energia, transport, planowanie użytkowania gruntów. Dokonano postępów we włączaniu kwestii środowiskowych i informacji do polityk sektorowych, w szczególności transportu, natomiast prace nad energią oraz rolnictwem są nadal w toku.

Eionet w przyszłości

Eionet ma istotny udział i nadal będzie koncentrował swoje wysiłki w następujących obszarach:

- pomiarze postępów w kierunku osiągnięcia celów wyznaczonych w Protokole z Kyoto za pomocą bardziej dokładnych i aktualnych ocen na temat gazów cieplarnianych i porównywaniu Europy z innymi regionami świata;
- opracowywaniu wskaźników wydajności dla polityk bioróżnorodności, a zwłaszcza dla wdrożenia programu Natura 2000, powiązania z polityką sektorową oraz osiągnięcia celu na rok 2010: powstrzymania utraty bioróżnorodności;
- wspieraniu wymagań przestrzennych dla europejskich i globalnych inicjatyw, w tym strategii tematycznych w sprawie środowiska morskiego oraz w sprawie gleby;
- dalszym rozwoju Eurowaternetu, europejskiej sieci monitorującej wody, w celu wspierania sprawozdawczości dla potrzeb ramowej dyrektywy wodnej i innych dyrektyw oraz na wdrożeniu systemu informacji wodnej dla Europy;
- ocenie wpływu zanieczyszczenia powietrza na społeczeństwo;
- środowiskowej i ekonomicznej ocenie wpływu zagrożeń naturalnych i technologicznych;
- ocenie przepływu odpadów i materiałów w celu wspierania redukcji ilości powstających odpadów i uniezależnienia zużycia zasobów od wzrostu gospodarczego.

➤ Eionet znacznie się rozwinął w ciągu pierwszych 10 lat. Obecnie jest gotowy przystosować swoje struktury do zmieniających się problemów i priorytetów. Przez Eionet kraje członkowskie EEA wypracowują wizję bardziej usprawnionego i zintegrowanego podejścia do informacji o

środowisku w Europie. Wspieranie oceny polityki środowiskowej i rozwoju poprzez partnerstwo i wymianę informacji, jak wskazuje przykład Eionetu, jest udanym modelem, który może być naśladowany i pomocny w łączeniu innych części globu.

'Instytucje KPK'

EEA kraje członkowskie

Austria

Umweltbundesamt (UBA)
<http://www.umweltbundesamt.at/>

Belgia

Intergewestelijke Cel voor Leefmilieu (IRCEL)
<http://www.irceline.be/>

Bułgaria

Executive Environment Agency
<http://nfp-bg.eionet.eu.int/ncesd/index.html>

Cypr

Ministry of Agriculture, Natural Resources and Environment
<http://www.cyprus.gov.cy/>

Czechy

Czech Environmental Institute
<http://www.ceu.cz/>

Dania

National Environmental Research Institute (NERI)
<http://www.dmu.dk/>

Estonia

Estonian Environment Information Centre
<http://www.keskkonnainfo.ee/>

Finlandia

Finnish Environment Institute
<http://www.ymparisto.fi/>

Francja

Institut Français de l'Environnement (IFEN)
<http://www.ifen.fr/>

Grecja

Ministry for the Environment, Physical Planning and Public Works
<http://www.minenv.gr/>

Hiszpania

Ministerio de Medio Ambiente
<http://www.mma.es/>

Holandia

National Institute of Public Health and Environmental Protection
<http://www.rivm.nl/>

Irlandia

Environmental Protection Agency
<http://www.epa.ie/>

Islandia

Environment and Food Agency
<http://www.ust.is/>

Liechtenstein

National Office for Forests, Nature and Landscape
<http://www.llv.li/amtstellen/llv-awnl/llv-awnl-home.htm>

Litwa

Environmental Protection Agency
<http://aaa.am.lt/VI/>

Łotwa

Latvian Environment Agency
http://www.varam.gov.lv/varam/P_inst/Elva.htm

Luksemburg

Ministère de l'Environnement
<http://www.environnement.public.lu/>

Malta

Malta Environment and Planning Authority
<http://www.mepa.org.mt/>

Niemcy

Umweltbundesamt (UBA)
<http://www.umweltbundesamt.de/>

Norwegia

Norwegian Pollution Control Authority
<http://www.sft.no/>

Polska

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
<http://www.gios.gov.pl/>

'Instytucje KPK'

Portugalia

Institute of Environment
<http://www.iambiente.pt/>

Rumunia

Ministry of Waters and Environmental Protection
<http://www.mappm.ro/>

Słowacja

Slovak Environmental Agency
<http://www.sazp.sk/>

Słowenia

Environment Agency of the Republic of Slovenia
<http://www.arso.gov.si/>

Szwecja

Swedish Environmental Protection Agency
<http://www.naturvardsverket.se/>

Turcja

Ministry of Environment
<http://www.cevre.gov.tr/>

Węgry

Ministry of Environment and Water
<http://www.ktm.hu/>

Wielka Brytania

Department for Environment, Food and Rural Affairs (DEFRA)
<http://www.defra.gov.uk/>

Włochy

Agenzia per la Protezione dell'Ambiente e per i Servizi Tecnici (APAT)
<http://www.apat.gov.it/>

EEA kraje współpracujące

Albania

Ministry of Environment
<http://www.managenergy.net/actors/A2291.htm>

Bośnia i Hercegowina

Federal Ministry for Physical Planning and Environment
<http://www.fmpuio.gov.ba/>

Była Jugosłowiańska Republika Macedonii

Ministry of Environment and Physical Planning
<http://www.moep.gov.mk/default-MK.asp>

Chorwacja

Croatian Environment Agency
<http://www.azo.hr/default.asp>

Monako

Bureau de la Coopération Internationale
<http://www.gouv.mc/>

Serbia i Czarnogóra

European Integration Office
<http://www.feio.sv.gov.yu/>

Szwajcaria

Swiss Agency for the Environment, Forests and Landscape (SAEFL)
<http://www.umwelt-schweiz.ch/buwal/de/>

